

Patrick Modiano. Dora Bruder

Elisabeth Grate förlag.

Låt mig från början erkänna. Jag hör till dem som vare sig läst eller känt till Patrick Modiano förrän Peter Englund förkunnade hans nobelpris i litteratur. Desto mer uppskattar jag Svenska akademien som folkbildare och vägledare in i god litteratur. För Patrick Modiano är i sanning värd sitt pris. Lagom till festytan kommer en av hans böcker ut för första gången i svensk översättning "Dora Bruder". 119 sidor tät text, berättat i en skenbar enkelhet och med ett vemodigt lugn. Handlingen är denna: Patrick Modiano bläddrar i en gammal tidning från den 31 december 1941. Två föräldrar efterlyser sin dotter, Dora Bruder. Notisen fångar Patrick Modiano och under nio år ägnar han tid åt att försöka rekonstruera Dora Bruders liv. Själv född då kriget tog slut väver han samman sitt eget liv med Dora Bruders. Samtidigt som han återskapar hennes ungdom minns han sin egen. Dora Bruder var ung judinna. Hotad av sin omvärld. Patrick Modiano blev en bricka i föräldrarnas konflikt. Utan att på något sätt förringa Dora Brudes liv som slutade i Auschwitz, flätar han samman deras livsöden. Sökandet efter henne liknar minnet av hur han letar efter sin döende pappa i sjukhusets ändlösa korridorer utan att finna honom.

Patrick Modiano har blick för alla enskildheter. Obehindrat stannar han upp och följer sina associationer in i detalj. En fotograf som skymtar förbi blir minutiöst granskad; "Han hade en gammal överrock och hål på ena skon". Modiano lägger ett pussel kring Dora Bruder av de bitar som finns kvar. Där dokument och fakta saknas låter han fantasi och intuition ta vid. Patrick Modiano har tilltro till författarens inre känsla som en vägledning till vad som verkligen inträffat. "Det hör till yrket", konstaterar han lakoniskt. Som vore han synsk, vandrar Patrick Modiano på Paris gator, känner efter var Dora Bruder befann sig och vilka vägar hon tog från det hon rymde från en katolsk flickskola till dess hon internerades för senare transport till Auschwitz. Denna intuition hos författaren löser upp tiden och jag förstår med ens vad de litteraturkritiker menar som sammanför Modiano med Marcel Proust.

Samtidigt med denna vemodiga vandring i tid och på gator, berättas det om svek och förräderi. Hur den franska poliskåren och en stor del av allmänheten lät sig lånas till nazisternas hänsynslösa och mordiska jakt på judar. Men det fanns också de som gjorde motstånd, som själva satte på sig judestjärnan i solidaritet. Unga kvinnor med enkla

jobb. I Patrick Modianos värld finns det storslagna i det lilla, skönheten i detaljerna och hoppet i de berättelser som aldrig riktigt blir skrivna till slut. Magnifikt!

Jakob Carlander.